

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um öryggisþjónustu - DMR26060051
Ráðuneyti og skrifstofa	Dómsmálaráðuneyti – Skrifstofa löggæslumála
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	9. september 2026

A. Tilefni

Forsaga máls og tilefni, þar á meðal að hvaða marki gildandi lög og reglur duga ekki til?

Þann 4. maí 2026 skipaði dómsmálaráðherra starfshóp til að endurskoða lög um öryggisþjónustu nr. 58/1997 með hliðsjón af löggjöf annarra Norðurlanda og leggja til breytingar á lögunum í samræmi við þá yfirferð. Þá er starfshópnum jafnframt falið, í samráði við Atvinnuvegaráðuneytið (ATRN), að taka til skoðunar efnisákvæði laga nr. 85/2007 um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald er varða dyraverði.

Öryggisþjónusta er hvers konar þjónusta sem felst m.a. í að tryggja öryggi fólks, eigna eða svæða gegn greiðslu, dyravarsla á t.d. veitingahúsum og skemmtunum, eða sem framkvæmd er vegna eigin starfsemi. Öryggisþjónusta gegnir því mikilvægu þjóðfélagslegu hlutverki.

Lög um öryggisþjónustu og reglugerð nr. 340/1997 eru tæplega þrjátíu ára gömul og hafa efnislega ekki tekið breytingum síðan þau voru upphaflega samþykkt á Alþingi. Lögin voru sett í þeim tilgangi að setja lagaramma um starfandi fyrirtæki sem veittu viðskiptavinum sínum ýmsa öryggisþjónustu, sem fólst einkum í að gæta húsakynna og/eða athafnasvæða. Fyrir setningu laganna voru engar takmarkanir á því hver gæti sinnt slíkri starfsemi, um framkvæmd starfseminnar, og ekki voru gerðar sérstakar kröfur til starfsmanna sem störfuðu á sviði öryggisþjónustu. Í greinargerð með frumvarpi því sem varð að lögum nr. 58/1997 kom fram að rökin fyrir því að settar væru takmarkanir á starfsemi þeirra sem annast öryggisþjónustu væri sú sérstaða þjónustunnar að hún væri áþekk hlutverki lögreglu og gæti oft varðað mikla hagsmuni sem nauðsynlegt væri að vernda án þess að það væri verkefni lögreglu að sinna þeim.

Um skyldur rekstraraðila til að hafa dyraverði á veitingastöðum með áfengissölu er fjallað í lögum nr. 85/2007, reglugerð nr. 1277/2016 og útgefnum rekstrarleyfum, sbr. 1. mgr. 6. gr. laganna. Dyraverðir gegna veigamiklu hlutverki við að tryggja öryggi í miðborg Reykjavíkur og á veitinga- og skemmtistöðum utan hennar. Mismunandi kröfur eru gerðar um dyravörslu eftir rekstrarleyfi. Samkvæmt upplýsingum frá lögreglu mun vera töluvert um að rekstraraðilar hafi fáa dyraverði við störf og fari þannig gegn gildandi rekstrarleyfi.

Í ljósi framangreinds er mikilvægt að lög um öryggisþjónustu verði endurskoðuð með tilliti til þeirra samfélagsbreytinga sem átt hafa sér stað á síðustu 30 árum á íslensku samfélagi og þeirrar sérstöðu sem starfsemi öryggisþjónustu felur í sér.

B. Markmið
1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki (t.d. stjórnarsáttmáli). Í stefnuýfirlýsingu ríkisstjórnar eru forgangsverkefni ríkisstjórnarinnar tilgreind, sem eru m.a. að hagræða og einfalda stjórnsýslu, auka öryggi almennings, taka af festu á skipulagðri brotastarfsemi og að tryggja hraða og örugga málsmeðferð. 2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu. Markmið frumvarpsins er annars vegar að stuðla að auknu öryggi almennings með því að koma til móts við þær áskoranir sem lögreglan hefur staðið frammi fyrir í málaflokknum, og hins vegar, eftir atvikum, að einfalda stjórnsýsluna, með því að mögulega færa tengd ákvæði sem varða dyraverði úr lögum nr. 85/2007 yfir í endurskoðuð lög um öryggisþjónustu.
C. Útfærsla
1. Stutt lýsing á þeirri útfærslu sem áformuð er, heildarlög/breytingalög, innleiðing EES-gerðar o.s.frv. Rökstuðningur þar sem reifaðar eru mögulegar leiðir við lagasetningu. Áformað er að taka lög um öryggisþjónustu til heildarendurskoðunar með hliðsjón af löggjöf annarra Norðurlanda enda fellur sú aðferðafræði vel að íslenskum rétti. Að auki verður tekið til skoðunar fýsileiki þess að efnisákvæði laga nr. 85/2007 er varða dyraverði, verði færð undir endurskoðuð lög um öryggisþjónustu. Til skoðunar verður að móta tillögu að nýjum heildarlögum um öryggisþjónustu í stað breytinga á gildandi lögum. 2. Að auki, ef innleiðing EES-gerðar: Taka þarf fram ef fyrirhugað er að ganga lengra en lágmarkskröfur gerðar kveða á um og greina frá ástæðum þess (svigrúm til innleiðingar).
D. Breytingar
Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. Um er að ræða heildarendurskoðun á lögum um öryggisþjónustu. Þá verður kannað hvort rétt sé að færa ákvæði um dyraverði úr lögum nr. 85/2007 í heildarlöggjöf um öryggisþjónustu. Í kjölfar lagabreytinga yrðu gerðar viðeigandi breytingar á gildandi reglugerðum sem settar hafa verið á grundvelli núgildandi laga. Við endurskoðunina verður áhersla lögð á að stuðla að bættu réttaröryggi þeirra sem þiggja þjónustuna sem og almennu öryggi í víðara samhengi. Að auki þykir rétt að endurskoða núverandi kröfur um dyravörslu, endurskoða skilyrði til að öðlast leyfi til að starfa við dyravörslu og veita viðeigandi stjórnvöldum auknar heimildir til að beita viðurlögum og afturkalla leyfi þegar svo ber undir. Önnur úrræði en lagasetning duga ekki til, enda krefjast úrræðin sem nauðsynleg eru talin, að skýr og ótvíræð lagaheimild liggi þeim til grundvallar. Áformað frumvarp mun m.a. kveða á um gildisvið laganna og markmið, leyfisveitanda, skilyrði fyrir leyfisveitingu, eftirlit með leyfishöfum, afturköllun leyfis og viðurlög, hæfnisskilyrði, menntun, þjálfun og verkvið starfsmanna öryggisfyrirtækja og dyravarða, tryggingar og miðlun gagna, alþjóðlega staðla, þ.m.t. í tengslum við verkefni erlendra öryggisþjónusta hér á landi, heimildir til bakgrunnsathugana umsækjenda, kröfur um fjölda dyravarða/öryggisvarða miðað við fjölda gesta á m.a. samkomum, skemmtistöðum og krám og í tengslum við tækifærisleyfi og rekstrarleyfi með áfengisveitingum, og heimildir lögreglu til þvingunarráðstafana þegar svo ber undir.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Gert er ráð fyrir að efni áformaðs frumvarps muni varða ákvæði stjórnarskrárinnar, þá einkum 1. mgr. 75. gr. stjórnarskrárinnar um atvinnufrelsi og 1. mgr. 72. gr. um eignarétt og eftir

atvikum, viðeigandi ákvæði mannréttindasáttmála Evrópu. Við frekari vinnslu frumvarpsins verður sérstaklega hugað að framangreindum stjórnarskrárákvæðum. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Áformin varða leyfisveitingar til að veita þjónustu hér á landi og verður því sá þáttur EES-samningsins athugaður sérstaklega við vinnslu frumvarpsins. 3. Eru önnur lög sem taka þarf tillit til? Þar sem taka þarf til skoðunar efnisákvæði laga nr. 85/2007 sem varða dyraverði, verður sá hluti frumvarpsins unnin í samráði við ATRN. Ekki liggur fyrir að svo stöddu hvort önnur lög komi til álita, en það er þó ekki útilokað, t.d. almenn hegningarlög, lög um meðferð sakamála og stjórnsýslulög.
F. Samráð 1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Greining á helstu hagsmunaaðilum mun fara fram við nánari útfærslu á áformuðum breytingum. Að svo stöddu má þó nefna lögaðila og einstaklinga hér á landi sem starfa við öryggisþjónustu, dyraverði, þjónustukaupendur öryggisþjónustu, embætti ríkislögreglustjóra, lögregluembættin, sýslumenn sem eru leyfisveitendur á grundvelli nr. 85/2007 og ATRN. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Skörun er við stjórnarmálefni ATRN þar sem málefni dyravarða falla undir lög nr. 85/2007 sem heyra undir ATRN. 3. Samráð sem þegar hefur farið fram. Dómsmálaráðuneytið hefur átt samráð við ATRN en að auki fer fram samráð innan starfshópsins sem skipaður er fulltrúum frá dómsmálaráðuneytinu, embætti ríkislögreglustjóra og embætti lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu. Þá hefur innra samráð um áformin farið fram innan Stjórnarráðsins. 4. Fyrirhugað samráð (samráðsgátt og annað samráð). Áform um lagasetningu verða birt í samráðsgátt stjórnvalda. Þá verða áformin og nánari útfærsla lagabreytinga unnin í samráði við lögaðila, eftir atvikum.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er 1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal. Markmið áformaðs frumvarps er annars vegar að stuðla að auknu öryggi almennings og hins vegar, eftir atvikum, að einfalda stjórnsýsluna með því að mögulega færa tengd ákvæði sem varða dyraverði úr lögum nr. 85/2007 yfir í endurskoðuð lög um öryggisþjónustu. Markmiðin falla því vel að stefnu ríkisstjórnarinnar um að hagræða og einfalda stjórnsýslu, auka öryggi almennings, taka af festu á skipulagðri brotastarfsemi og að tryggja hraða og örugga málsmeðferð. Frummat áhrifa er unnið samhliða gerð áformaskjals. Við ritun frumvarpsins, sem verður lagt fram á núverandi löggjafarþingi, verður gerð greining á umfangi breytinga og áhrifum þeirra. Unnið verður út frá þeim forsendum að áformaðar breytingar auki faglega samlegð, hagræði og einfaldi stjórnsýsluna þannig að fjárveitingar nýtist með sem bestum hætti.
H. Gildistaka og næstu skref 1. Hvenær er gert ráð fyrir gildistöku? Hvað má ætla að þeir sem verða fyrir áhrifum, þ.e. opinberar stofnanir, hagsmunaaðilar og almenningur, þurfi langan tíma til undirbúnings og aðlögunar? Ekki liggur fyrir hvenær gildistaka lagabreytinga verður. Gert er ráð fyrir að frumvarpið verði lagt fyrir Alþingi í byrjun árs 2027.

2. Mælikvarðar á árangur.

Markmið frumvarpsins er annars vegar að stuðla að auknu öryggi almennings og hins vegar, eftir atvikum, að einfalda stjórnsýsluna, með því að færa mögulega tengd ákvæði sem varða dyraverði úr lögum nr. 85/2007 yfir í endurskoðuð lög um öryggisþjónustu. Lagabreytingar sem ná því markmiði er því sá mælikvarði á árangur sem mun liggja til grundvallar við nánari útfærslu breytinganna.

I. Annað

|

J. Fylgiskjöl

|